

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold, za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljanje po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 26. maja 1875.

Obseg: Prusko mlinarstvo velika škoda mlinarstvu Avstrijskemu. — Novi Kranjski panj po Dzierzonovi osnovi. (Dalje.) — Salicilna kislina proti antraksu. — „Mlado“ in „Staro“ čehi. — „Skutnik = skupnik“. (Dalje in konec.) — Slovensko slovstvo. — Ponarejeni bankovci. (Konec.) — Mnogovrstne novice. — Iz deželnih zborov. — Naši dopisi. — Novičar.

Obrtniške stvari.

Prusko mlinarstvo velika škoda mlinarstvu Avstrijskemu.

Leta 1853 se je odpravila colnina za uvožnjo moke in pekovskih izdelkov iz Nemčije v naše cesarstvo; od tega leta in pa leta 1865, ko se je med Prusko in Avstrijsko vlado ukrenila pogodba, po kateri se smejo moka in izdelki iz nje prosto, to je, brez colnine čez mejo Nemško v naše cesarstvo vpeljavati, se datira velika škoda Avstrijski obrtniji.

Popolnoma upravičena je tedaj prošnja trgovinske zbornice v Lipi na Českem do Dunajske vlade, *) naj bi se na varstvo domačih pridelkov vpeljala primerna colnina za tujo moko in močnate izdelke.

V tej peticiji se glasi pritožba, da, kar ni colnine več na Pruski meji, se silo veliko moke, kruba in drugih pekovskih izdelkov vsako leto uvažna na Česko, s tem pa se velika škoda dela domačim mlinarjem in pekom, ki ne morejo konkurirati z blagom tujcev.

Po izkazku, ki je priložen tej peticiji, je samo na 3 krajih, to je, na meji pri Liberecu, Rumburgu in Rodenbachu, v 4 letih: 1870, 1871, 1872 in 1873 se iz Pruskega brez colnine vpeljalo v naše cesarstvo 95 milijonov in 127.765 funtov moke in 4 milijone in 511.875 funtov močnatih izdelkov. Če tedaj s to primerom sežemo do leta 1853 nazaj, znaša to skoraj 5krat več, tedaj 475 milijonov in 638.000 funtov vpeljane moke in 22 milijonov 509.000 funtov močnatih izdelkov.

Če se pa vrh tega še to pomisli, koliko otrobov in drugih ostankov je Pruskim mlinarjem ostalo doma za rejo živine, naših dvajset in tolarjev pa za 44 milijonov in 383.019 gold. iz Avstrije romalo v Nemčijo, je pač očitno vsakemu, kdor ni slep, da je vpeljevanje primerne colnine živa potreba, če Avstrija noče, da je Prusi tudi v narodno-gospodarskih rečeh ne požró.

Novi Kranjski panj po Dzierzonovi osnovi.

Spisuje Luka Porenta, župnik in čebelar v Bohinji.

(Dalje.)

Da se ti pa pri prenašanju ali prevaževanju taci panjev, v katerih satniki niso v zarézice položeni, sa-

*) Po 13. listu Dunajske „Müller- und Bäckerzeitung“.

tovi nič premakniti ne morejo, lahko tako-le zabraniš: Napravi si za vsak panj tako dolgo letvico, kakor je panj v svitlobi dolg; ta letvica naj je tako debela, kolikor imaš praznega prostora med satniki in pokrovom panja, in tudi ravno tako široka, tedaj štirivoglata. Predno tedaj panjove prenesti ali prepeljati misliš, vtakni v vsak panj eno taci letvic med pokrov in satnike od enega konca panja do drugega, in tako se ti bodo vsi satniki na stranice, na katerih leže, tako trdo pritisnili, da se ti nobeden ne bo mogel premakniti, posebno zato ne, ker tudi čebele vsak sat navadno na obeh koncéh na stranice panja prilepijo. — Ako kak panj, kedar ga prenašaš ali prepeljavaš, nima vseh satnikov, kolikor jih va-nj gre, potem pa zadnjega tako pritrdi, da se ti ne bo mogel premakniti; zabij tedaj na obeh koncéh poslednjega satnika pri strani ali v pokrov ali pa v stranice panja dva majhna žeblička, da ga k drugim satnikom pritiskata, in tako vse satnike skupaj držita.

Naj bo pa panj že dzierzonziran tako ali tako, vselej je neobhodno potrebno, da med pokrovom in satniki vsaj $\frac{1}{4}$ palca praznega prostora ostane, in sicer posebno iz naslednjih dveh vzrokov:

1. Zato, da čebele pozimi lože za živežem gredó. Ker namreč gorkota le kviško puhti, je tudi v panji pod stropom bolj toplo, kakor pa spodej pod satovjem. Ako bi se tedaj posamesni satniki stropa tiščali, bile bi čebele, ker so satovi navadno tudi k stranicam prilepljeni, primorane, po spodnji dilji za medom iti. Ker je pa spodej bolj mrzlo, lahko bi med potjo otrpnile in konec vzele; to se jim pa prigoditi ne more, če lahko med satniki in stropom od sata do sata hodijo.

2. Zato, ker bi se v panju gotovo škodljivi črvi zaredili, ko bi se satniki stropa tiščali, česar sem se v svojo lastno škodo obilno prepričal. Ko sem namreč prvi panj po Dzierzonovi osnovi naredil, nisem na to nič porajtal, da bi bil med satniki in pokrovom kaj praznega prostora pustil, in kaj se mi je prigodilo? — Med satniki in pokrovom se mi je sila veliko črvov zaredilo, kateri so zmiraj več prihajali, in nazadnje so mi nekatere satnike tako preglodali, da so se mi celó prelomili.

Od kodi pa to pride, si bo morebiti kak čebelar mislil, da se ravno med stropom in satniki, če se stropa tiše, tako radi črvi zaredé?

To se zgodi po mojih mislih prav naravno tako-le: Znano je vsakemu čebelarju, da spomladi in poleti véše in metulji po cvetlicah sém ter tje frfrajo, med tem pa